

KVALITETSDEKLARATION

Nationella prov årskurs 9: resultat

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0116

Referenstid

Vårterminen 2017

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

De nationella proven är obligatoriska (enligt Skolverkets föreskrifter SKOLFS 2011:142) för samtliga elever som är inskrivna i årskurs 9. Resultaten från dessa är ett av flera mått på utbildningen, lokalt och nationellt. Resultaten används också för att belysa relationen mellan provresultat och betygssättning.

Statistiken visar elevernas provresultat redovisat bland annat på huvudmannatyp, kön och föräldrarnas och elevernas bakgrund. Nationella prov i årskurs 9 bedöms i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska samt i de natur- och samhällsorienterande ämnena.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudanvändarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), Utbildningsdepartementet och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Därutöver används uppgifterna av enskilda skolor, kommuner, företag, forskare och massmedia.

Statistiken över de nationella proven i grundskolan har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Informationsbehovet omfattar övergripande statistik om provbetyg på grundskolenivå, inriktningar och geografiska avgränsningar.

Statistiken går inte att använda för att utvärdera hur elevernas resultat förändras över tid.

Det finns ett behov av mer detaljerad statistik för elever med tillfälligt personnummer. I nuläget går det inte att komplettera registret med bakgrundsvariabler från Registret över totalbefolkningen (RTB) för dessa elever. RTB innehåller endast personer som är folkbokförda i Sverige och som därmed har fullständiga personnummer. Det går heller inte att jämföra dessa elevers resultat på nationella proven med annan statistik inom grundskolan, till exempel slutbetygen i årskurs 9. Andelen personer med tillfälligt personnummer, och därmed andelen som inte får träff i RTB är högre nu än då undersökningen utformades.

1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheterna är antal och andelar av betyg som sammanfattar elevernas resultat på de nationella proven i årskurs 9 för läsåret 2016/2017.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen utgörs av samtliga elever som går i årskurs 9 Även elever i svenska utlandsskolor ingår i populationen.

Målpopulationen är samtliga elever som går i årskurs 9 i grundskolan och som fått ett provresultat under läsåret 2016/2017.

Överensstämmelsen mellan intresse- och målpopulation anses god då merparten elever som fått ett provresultat under läsåret 2016/2017 bör finnas på en skolenhet under samma tidsperiod.

Målobjektet utgörs av en elev i grundskolan och observationsobjektet utgörs av en elev som är inrapporterad av uppgiftslämnaren till SCB. Det finns inga skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken.

- Skolenhet – En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en ansvarig rektor. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.
- Kön - Flickor, pojkar. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.
- Deltagande i respektive prov/delprov.
- Delprovresultat för svenska, svenska som andraspråk och engelska.
- Provbetyg för svenska, svenska som andraspråk, matematik, engelska, fysik, biologi, kemi, samhällskunskap, geografi, historia och religion.

Motsvarande observationsvariabler härleds från Registret över totalbefolkningen (RTB), Utbildningsregistret och Skolverkets skolenhetsregister. Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i antal och andelar.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Huvudman
- Riket
- Kön
- Län
- Kommun

- Skolenhet
- Föräldrarnas utbildningsnivå
- Elever som invandrat före respektive efter ordinarie skolstart

1.2.5 Referenstider

Referensperioden är vårterminen 2017.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över resultaten på de nationella proven i årskurs 9 är en totalundersökning på individnivå och den allmänna bedömningen är att den statistik som redovisas håller god kvalitet. Huvudmännen till verksamheterna som finns inrapporterade i materialet får en återrapport där uppgifter om antal elever på skolenhetsnivå och därför har huvudmännen möjlighet att återkoppla om något inte skulle stämma.

Materialet granskas löpande under insamlingens gång och huvudmännen till skolenheterna som finns inrapporterade i materialet återkontakts bland annat vid stor differens gällande elevantal jämfört med hösten elevinsamling 2016 och Slutbetygen årskurs 9.

För Registret över totalbefolkningen (RTB) har kontrollundersökningar gjorts där uppgifterna jämförts i Registret över totalbefolkningen med Skatteverkets folkbokföringsdatabas. Dessa visar på att innehållet i folkbokföringen och RTB överensstämmer i mycket hög grad och att tillförlitligheten är god i RTB.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är totalräknad och därmed är inte statistiken påverkad av osäkerheter pga. urval. De finns dock en liten risk att huvudmännen inte rapporterar in nya skolenheter till Skolverkets skolenhetsregister, som utgör ramen för undersökningen. Se vidare förklaring under 2.2.2. *Ramtäckning*. Skolenhetsregistret anses trots det ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt allt eftersom undersökningen pågår.

I statistiken finns omkring 3 700 elever utan giltigt personnummer. Det innebär att det inte går att koppla på någon bakgrundsinformation från andra personregister för dessa elever. Därmed går det inte heller att redovisa dessa elever i ett fåtal av redovisningsgrupper som används, exempelvis föräldrarnas utbildningsnivå.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Skolenheterna som ingår i ramen hämtas från Skolverkets skolenhetsregister. De villkor som ställs när ramen skapas är att skolenheterna har minst en elev som går i årskurs 9 under hösten (samt även nytillkomna skolor därefter) ingår i insamlingen.

Skolenheten ska även vara registrerade som "aktiv", samt att det inte är en resursskola eller sjukhusskola. Skolenhetsregistret håller hög kvalitet och uppdateras kontinuerligt.

Viss undertäckning vad gäller invandrade elever och elever som avbrutit studierna under läsåret pga. att skolplikten upphört, kan förekomma. Samgranskning med Grundskolans slutbetyg ([UF0101](#)), där en separat insamling av uppgifter om denna grupp görs för att komma till rätta med ev. undertäckning, sker dock.

Övertäckning förekommer i urvalsramen men detta påverkar inte statistiken. Skolenheter som inte lämnar in uppgifter till undersökningen kontaktas av SCB vilket medför att övertäckning kan särskiljas från svarsbortfall. Skolenheter som utgör övertäckning tas då bort från ramen och påverkar därmed inte statistiken.

2.2.3 Mätning

Statistikens kvalitet är beroende av uppgiftslämnarnas kvalitet på de efterfrågade uppgifterna. Skolenheter registrerar uppgifterna via elektroniska frågeformulär eller via datafil från administrativa register. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga uppgifter, det finns även en möjlighet för uppgiftslämnaren att skriva en kommentar om något är otydligt.

Manuell granskning sker också löpande allt eftersom uppgifterna kommer in till SCB. Om fel misstänks återkontakts uppgiftslämnare som får möjlighet att kontrollera uppgifterna och eventuellt göra en ny registrering. De fel som upptäcks är ofta lätta att korrigera.

Dataregistreringsfel förhindras nästan helt genom validitetskontroller. Det finns inga indikationer på att eventuella kvarvarande registreringsfel skulle påverka statistiken i någon riktning.

Uppgifterna till Registret över totalbefolkningen (RTB) hämtas från de externa folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistreringen i praktiken går till framgår av den interna handbok i folkbokföring som används i arbetet på Skatteverket. De observationsvariabler som hämtas från RTB anses ha mycket god kvalitet då registret uppdateras nära inpå de två insamlingsperioderna.

2.2.4 Bortfall

För statistiken över grundskolans slutbetyg förekommer objektsbortfall trots att skolhuvudmän är skyldiga att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142). Vid den slutgiltiga leveransen fanns det ca 1 700 skolenheter och ca 106 500 elever.

Det totala objektsbortfallet är litet på nationell nivå och bedöms inte kunna påverka undersökningens tillförlitlighet där objektsbortfallet består både av kommunala och fristående skolor.

Partiellt bortfall till följd av att uppgiftslämnarna vid inläsningen missat att ange ett värde på någon variabel kan inte förekomma på grund av kontroller

som är inbyggda i insamlingssystemet. Det är dock möjligt att ange att eleven inte har deltagit eller att uppgift saknas som värde, varvid partiellt bortfall ändå förekommer. Partiellt bortfall förekommer också för bakgrundsvariabler ifall matchningen mot till exempel Registret över totalbefolkningen (RTB) eller Utbildningsregistret inte ger någon träff. Vid matchning mot RTB (version 2016-12-31 eller 2017-06-30) var det ca 3 800 elever som inte fanns med i registret och saknar därmed bakgrundsuppgifter, varav 3 700 elever har ett tillfälligt personnummer. För de elever som fanns med i någon av RTB-versionerna saknas uppgift om föräldrars utbildning för ca 4 900 mödrar och ca 9 150 fäder. De 40 elever som har personnummer men som ändå saknar information i bakgrundsvariablerna gör det därför att eleven är folkbokförd i annat land. Detta partiella bortfall är alltså delvis förväntat.

Andelen elever som har rapporterats som "ej deltagit" är märkbar för resultaten i svenska delprov C respektive för ett av delproven i biologi. Det innebär att ett sammanvägt provbetyg för svenska respektive biologi inte har kunnat beräknas och rapporteras in för dessa elever. Det partiella bortfallet bedöms dock, liksom objektsbortfallet, vara mycket litet och inte påverka statistiken på nationell nivå.

2.2.5 Bearbetning

För statistiken över de nationella proven i årskurs 9 sker maskinell granskning av samtliga variabler i webbenkäten samt textfiler i samband med registreringen. För att uppgifterna ska skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel. Misstänkta systematiska felaktigheter rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhets- och kommunnivå. Exempel på kontroller är dubblettkontroller och rimlighetskontroller.

Bakgrundsuppgifter för eleven och dess biologiska föräldrar hämtas från Registret över totalbefolkningen (RTB). Uppgifter om de biologiska föräldrarnas högsta avslutade utbildningsnivå hämtas från Utbildningsregistret. I de fall Utbildningsregistret har ett partiellt bortfall påverkas även registret över Grundskolans slutbetyg och statistiken för dessa variabler.

Bearbetningsfel som beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel kan finnas. Risken för att de skall inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken tar ca 6 månader (juni-november) att framställa, insamlingen sker under sommaren vilket medför att insamling av data tar längre tid.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende de nationella proven i årskurs 9 redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringskalendern för serien Sveriges officiella statistik: www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/om-skolverkets-statistik/publiceringsplan-2017-1.243410.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. "Beskrivande data för förskola, skola och vuxenutbildning.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se. SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i text (PM) samt Excel-tabeller med flikar med information och definitioner. Dessutom kan användare utnyttja webbdatabasen SIRIS där man själv väljer tabellutformning utifrån ett antal variabler, t.ex. provbetyg på skolenhetsnivå, siris.skolverket.se.

4.4 Dokumentation

Statistiken över insamlingen av de nationella proven årskurs 9 är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Dokumentation av mikrodata (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats www.scb.se/UF0116.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

De nationella proven är olika från år till år och kan variera i svårighetsgrad. Det går därför inte att göra jämförelser över tid.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Redovisningsgrupperna går att jämföra för ett och samma mätillfälle på nationell nivå.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Viss sammanvändbarhet finns med statistiken över elever i grundskolan per 15 oktober (www.scb.se/UF0104). Historiska studier avseende kommuner, skolenheter eller enskilda elever kan också på sikt göras med övrig statistik som samlas in på individnivå (exempelvis slutbetygen i årskurs 9).

5.4 Numerisk överensstämmelse

Uppgifter överensstämmer mellan olika redovisningsgrupper och tabeller.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs. Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehovet av datamaterialet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Primärmaterialet (datafiler) behålls i 2 år medan blanketterna makuleras efter ca 3 år.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring ([2016:65](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

F Historik

Uppgifter om de nationella proven årskurs 9 har samlats in från grundskolorna på tämligen likartat sätt sedan våren 2004.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Jesper Brohede
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 332 09